

Naši dopisi.

knjižico, kateri je cena le 8 krajc., toplo priporočamo šolskim, čitalničnim in drugim knjižnicam.

* *Poduk o ženskih ročnih delih za učiteljice, učiteljske pripravnice in gospodinje.* Spisala Ana Stumpf, nadučiteljica na c. kr. dekliški šoli v Trstu. — Kar častita učiteljica, rojakinja naša, v naslovu te knjižice obeta, na 7 póláh tega delca zvesto spolnuje. Želeli bi zato to knjigo posebno v rokah vseh naših ljudskih učiteljic ne le, da vedó v nauku ročnih ženskih del in gospodinoznanstva prav postopati, temuč da si tudi prilastijo podučevanje v čednem slovenskem jeziku. Cena je 80 krajc.

* *Marjetica.* Izvirni roman, spisal Anton Koder, na svitlo prišel v Mariboru. Knjižica ta pod modèrnim naslovom „romana“ popisuje dogodbe iz kmečkega življenja jako mično in v lepi slovenščini. Če tudi se to in uno ugovarjati more bistvu te povestice, staviti smemo „Marjetico“ vendar v vrsto dobrih leposlovnih domačih proizvodov, ki bi se z enako pravico imenovala „Marjetica, povest iz domačega življenja.“ Cena tej knjižici je 70 krajc.

* *Njemačko-hrvatsko nazivlje pri podučevanju ženskoga ročnoga posla u pučkih i gradjanskih školah.* Trudom And. Hajdenaka, učitelja kralj. mužke vjezbavnice. U Zagrebu. — Mali ta besednjak učiteljicam in učenkam za nemška imena vseh reči, ki se tičejo ročnih ženskih del, podaja hrvatska imena, da se tako tuje besede odstranijo iz domačega jezika. Ker tudi naša slovenščina je polna tacih tujik, ki nam jezik kazijo, priporočamo ta slovarček tudi onim našim učiteljicam, ki v svojem poslu niso rade nemškute. Če tudi delce Hajdanakovo ni še popolno, ima vendar mnogo dobrih slovanskih izrazov in je zato priporočila vredno.

* *Družba sv. Mohora* je razposlala svojim udom sledeče knjige: „Koledar za leto 1878“, ki obsega tudi imenik vseh društvenikov, katerih šteje zdaj 25.863, zabavne članke in zgodovino društvenega razvitka počeni od leta 1860., katero je spisal prof. Andrej Einspieler, dalje „umnega kmetovalca“ III. snopič, od Fr. Povšeta, ravnatelja slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici, — „občne zgodovine“ 4. zvezek od prof. Stareta, — „Križem sveta“, zgodovinska povest od Val. Slemenika, — „Kristusovega življenja in smrti“ II. dela 5. snopič od prof. Štef. Kociančiča, — „Nebeške hrane“ II. del od Fr. Kosarja, kanonika v Mariboru.

Mnogovrstne novice.

* *Koliko stane en vojak?* — Največ stroškov prizadene Angležem izdržavanje vojakov, ker en sam vojak stane jih na leto tisoč goldinarjev, če je le res, kakor pravijo širokoustne Angleške „kramarske duše“. Za Anglijo pride Rusija, katero stane vojak blizo 500 gold., blizo toliko stroškov prizadene francosk vojak; belgiški stane 400 gold., nemški tudi toliko, turški in italijanski po 370 gld.; danski 320 gold.; avstrijski pa med vsemi najmanj, namreč 288 gold. — Od državnih prihodkov se potroši za vojaštvo: na Ruskem 34 gold., na Angleškem 33, na Francoskem 32, na Danskem 29, v Nemčiji 27, v Turčiji 23, v Belgiji 21; v Avstriji po 19 gold. od sto; le v Italiji in na Španjskem še manj, namreč po 16 gold.

Iz Rusije 20. oktobra. 7. — Proračun, ki ga je te dni izdal colni urad o vnanji trgovini za 7 prvih mesecev letošnjega leta, je najlepše spričalo, kako Ruski narod ume ceniti svoje položnje in svojo dolžnost gledé očetnjave in samega sebe v težkem času vojske in kake moči ima ta narod, ki mu v bodočnosti obetajo veliko slavo in veljavo ter prvo mesto med omikanimi narodi. V dolgem času miru se je ta narod počasi, pa krepko pomikal naprej na poti omike in blagostanja; v kratkem času današnje vojske pa je storil velik korak v razvitji umnega gospodarstva, kakor dokazujejo številke imenovanega računa. To je posebno razvidno, ako se primerjajo številke uvožnje in izvožnje od 1. januarija do 31. avgusta letošnjega leta s počeznimi številkami ravno teh mesecev preteklega petletja. Tako na pr., se je kave v 7 mesecih imenovanega petletja uvaževalo po 244.000 pudov; letos v imenovani dobi le 127.000 pudov; — vina v sodih poprej po 596 t. p., letos 126 t. p.; vina v botilijah poprej po 222.000 botilij, letos 66 t. b.; šampanskega poprej po 697 t. b., letos 68 t. b.; tobaka poprej po 135.000 pudov, letos 58 t. p.; olja poprej po 877.000 pudov, letos 280 t. p.; pavoljnih tkanin poprej po 61.000 pudov, letos 18 t. p.; volnenih tkanin poprej po 6000 pudov, letos 2000 pudov; platna poprej za 1½ milijona rubljev, letos za pol milijona rubljev; svile poprej po 9000 pudov, letos 3000 pudov; tako se je izmanjšila za 2/3 uvožnja tudi vseh drugih stvari, katere se k nam uvažvajo, ki se pa ali tudi doma pridelujejo, ali pa se shaja brez njih. Nasproti pa so se jako povišale številke tistih stvari, katere Rusija drugim deželam prodaja, tako na pr. žita se je poprej v prvih 7 mesecih prodalo po 12½ milijonov četvrti, letos pa skoraj 18 milijonov četvrti do nove letine; lanú prej 5½ milijonov pudov, letos 8½ milijonov pudov. Posebno pa se je spremenila trgovina s sladkorjem v prid Rusije, tako, da bi komaj verjeli, ko bi ne videli oficijalnih številk. Sladkor se je prej uvaževal in sicer uvožnja je presegala izvožnjo za 20.000 pudov; letos pa se ga je upeljalo le 1500 pudov, izvozilo pa 3 milijone pudov sipečega in 110.000 pudov rafinata. Glavno je žito, lan in kakor se vidi, od zdaj bo tudi sladkor. Samo dva pridelka: žito in lan dajeta že prednost izvožnji nad uvožnjo sploh.

Colni račun je dal „Moskovskim Vedomostjam“ povod k jako zanimivi premišljavi; naj jedro tega članka tukaj prevodim čitateljem „Novic“. Rusija je poslednjih pvajset let mnogo koristnega delala in v nekaterih zadevah storila več, kakor marsikak drug narod v 200 letih. Posebno vidni rezultati naše delavnosti so: v sferi notranje politike osvobodjenje kmečkega stanú, v sferi omike šolske reforme, v sferi gospodarstva razvitje železnih in drugih cest in potov za občila na suhem in na vodi. Vendar priznati moramo, da delali smo tako, kakor da bi nam bil zagotovljen večni mir; naša vlada ni mislila na to, da nas more kdo proti naši želji primorati k vojski. Naša vlada ni storila nič, da bi bila naša blagajnica pripravljena tudi za čas vojske. Naša vlada je pridno nabirala denar samo za poplačanje obresti državnih dolgov in deloma za pogašenje samih dolgov, tako da obresti za 1878. leto že ležé gotovi v blagajnici. To je prav pošteno in pametno, al vlada bi bila lahko kaj več storila. Koliko srebra in zlata bi bila ona lahko nakupila v 20 letih! naš kredit bi od vojske prav nič ne trpel. Ker so nas prisilili vojevati, predno smo mi le mislili delati kake priprave za vojsko, se je naš kredit omajal, posebno ker vlada v naglici bolj kakor je treba nakupuje zlato; zato je naš papir-

nati rubelj padel že skoraj do 60 kopejek. Tega bi ne bilo po naših mislih treba: dovoljno imamo kredita ne samo doma, ampak tudi zunaj dežele, dasiravno ne med temi, ki se z nami prav za prav vojujejo, kakor Anglija in drugi turkofili. Doma bi se večje posojilo prav lahko naredilo, zakaj privatni diskont je komaj $4\frac{1}{2}$. Ali z domačim posojilom bi se naši valuti le nekoliko pomagalo. Treba je posojila zunaj dežele, katero bi popolnoma popravilo valuto. In tako posojilo, dasiravno je najugodnejši čas za-nj prešel, bi se vendar s pridom dalo zajeti.

Iz colnega računa je vidno, da smo mi letos trikrat manj kupili, kakor počez v preteklem petletju, a za dobro tretjino več prodali, tako da tujih menjic je letos v naših rokah najmanj za 100 milijonov rubljev. Naša vlada, namesto srebra in zlata, bi morala kupovati take menjice, ki bi jih udobila po prilični ceni, in na tej podlagi bi ona lahko s pridom realizovala posojilo zunaj dežele.

Vrh tega moram priobčiti, da mi tukaj v Rusiji prav nič ne čutimo, da je naš papirnati rubelj v ceni padel. Celó na železnih cestah in na parobrodih so tarife ravno take, kakoršne so bile pred vojsko; obleka, živež, stanovanja so deloma po prejšnji ceni, deloma celó bolji kup. Funt najlepše govedine je tukaj po 9 kopejek, druge in tretje vrste po 8 in po 6 kopejek. Sladkor pred dvema letoma je bil po 27 kopejek, zdaj je najboljši pileni rafinat po 19 kopejek, druge vrste po 17, vsipi (pesok) celó po 15 kopejek.

Nakupljenega žita je povsod na postajah cele kupe, ki čaka, kdaj ga bodo odpravili iz dežele. Vlada je zato velela zahodnim železnicam pripraviti še 300 parovozov in 5000 tovarnih vagonov ter jim dala podpore 23 milijonov rubljev, da se blago o pravem času izpelje.

Veliki knez Nikolaj Konstantinovič se je odpravil te dni iz Orenburga na Turgaj in v Turkestan pregledat mestnost, po kateri se ima izpeljati projektirana železnica v srednjo Azijo.

V Gorici 28. okt. — Sv. Šimon je — in, kamor koli gledam, povsod je že listje po drevesih zbledelo! Podgorski hrib (proti jugozahodu od tod) je živa podoba minljivosti vseh reči; malo bolje se drži Goriški Grad. Dobre tri tedne prej, ko navadno, imamo letos „listopad“. Pretekli teden smo imeli enmalo dežja, pa premalo, in zelenjad se ne more še prav opomoči. Sicer pa za jesenski čas je dovolj toplo. Činkvantina in ajde je bilo prav malo; burja in zgodnja slana ste jima škodovala. Vendima je bila po Lahih — koder ni bilo toče — skoraj normalna; v Brdih tudi tako. V Goriški dolini ste bolezen in suša grozdje stisnile in posušile in malo da ne oničile. Kras in Ipavsko sta za navadno vendimo daleč zaostala. Cena novemu vinu je: V Lahih (črnemu) 20 — 23 gold. kvinč (60 bokalov); v Brdih prodajajo rebúlo više, ko po 14 gld.; na Ipavskem po 12 — 14 gld. belo; Kras — se ve da — se sè svojim „teranom“ ponaša in mu prave cene še skor ne vé; izpod 20 gld. ga Tržačan ne bode srkal. Prve vrste letošnje vino ne bo, prav slabo pa tudi ne. — Včerajšnji „Isonzo“ toži, da novo mestno kopališče zdaj, odkar je prišlo hladno vreme, prav malo dobička donša (4 gl. na dan!) — Za izpraznovanje stranišč po pnevmatičnem sistemu imamo zdaj dvoje društev tukaj — eno gospojsko, drugo kmečko; prvo (Seitz & Covacig) ima mašine Videmske, drugo (Kulot) pa Dunajske. Ker kmetje sami delajo, gospodje pa le po družih, bode konkurencija lahka, in to tem bolj, ker so manjši kapital vtaknili v to podvzetje, ko prejšnje društvo. — Tu v Gorici so zdaljšali žensko bolnišnico pri milosrčnicah. V ta namen je podaril presvetli cesar 2000 gld. — Dne 18. oktobra se je pričelo šolsko

letno v tukajšnjem bogoslovskem učilišči. Bogoslovcev za vse štiri Primorske škofije je 37 (namesti 110). — V srednji šoli je bilo letos sprejetih: v gimnazij 80, v pripravljavnico gimnazijsko 64 (slov.) učencev; v realko (I. razr.) okoli 60, v pripravljavnico ondašnja pa 95 (ital.) učencev, kateri so na 2 oddelka razdeljeni. — Naš mestni šolski svét je sklenil napraviti šolo za predmestne otroke Starogorske, katerih je neki vseh skup kakih 50 (Slovencev); nadejamo se, da se tudi v mestu napravi tako obširno šolsko poslopje, da bode v njem prostora za tistih 500—600 mestnih otrok, ki ne hodijo in nimajo kam v šolo hoditi, dasi so že dolžni, šolo obiskovati. — Pretekli četrtek (25. dne tega meseca) je bil tukaj Tržaški škof, prečast gosp. dr. Juri Dobrila. — Na Travniku imamo 4 bukvarnice, dve na levi, dve na desni strani, zdaj so napravili še 5. — katoliško — knjigarno, ki bode samo strogo katoliške knjige prodajala. — Po naši deželi, kakor po Italiji, se klatijo okoli nekakšni šuntavci, ki ljudi vabijo v Ameriko; ali politiška gosposka jim je za petami; in prav tako! Sicer pa bi bilo treba naš kolônski sistem, sosebno v Brdih, enmalo preudarjati — v deželnem zboru ali kjer si bodi; — če ne, — bojim se, — da vstane prej ali pozneje kako „zahodno vprašanje“, kateremu bo treba rešitelja iskati, kakor za ubogo „rajo“ na Turškem. Marsikateri kmet v Brdih je na slabšem, ko Turška „raja“. — V Flumiželu (v Lahih) zidajo novo cerkev; ni davno so jo bili ravno spravili pod streho; ali kaj se zgodi? Po noči od 25.—26. t. m. ob dveh po polnoči se podere kakor je dolg eden stranskih zidov! Škoda znaša blizo 15,000 gold. Taki so inženirji dandanašnji! Še dobro, da ni bilo žive duše pri poslopji tisti čas.

Iz Kočevja 26. okt. — Kako strašno aboten je Vaš korespondent od X?! Vidi se mu, da je iz kmetov, a še učen kmet ni. Da bi bil to, gotovo bi znal, kar je rekel sv. Bernard: „noli judicare proximum, sed magis excusa. Excusa intentionem, si opus non potes“. Vaš korespondent v glavni greh šteje p. t. gosp. gimnazijskemu vodji, da so gg. profesorji in njihovi „Pizoni“ še le ob mesecu dobili „štundeneintheilungo“. A to je ravno, kar je sv. Bernard grešnim ljudem na srce polagal: „excusa intentionem“! Da je Vaš gosp. korespondent globokeje nos vtaknil, bil bi zvedel, da so še le zdaj (22. oktobra) v Kočevji tako zvane „aufnahmsprüfungen“, zakaj škoda bi bilo prebrisanega dečka, ki je samo iz krščanskega nauka prvi red dobil, iz vseh družih predmetov pa več, puščati še v ljudski šoli, in to tem več, ker je bil učitelj v ljudski šoli tako nesparten, da je v spričalo zapisal: „nicht reif für eine höhere Klasse“, ne mislé, da je ta dečko najvišji razred tukaj izvršil, da mu tedaj ni mogoče više. Zdaj vidite, da vaš g. korespondent nima prav, norčevati se z gospodi, ki znajo latinski in grški in Bog vedi kaj še, in zato mi bote dovolili*, da tudi vprihodnje zavrnem tako predrznost. „Excusa intentionem!“

Iz Gribelj 22. okt. — Ne morem si kaj, da ne bi „Novicam“ naznanil prečudnega krčmarja, ki mošt kupuje s tepežem, ne pa z denarjem. Ta prečudni spekulant, ki se Miko Županič imenuje, je unidan od nekega kmeta iz Plešivice na Hrvatski meji za mošt barantal in mu po 3 gold. 66 kr. za vedro obljubil. Ker pa je kmet tega tička poznal, mu ni pustil mošta naložiti, predno mu kupnine ne plača. Al ta, namestu plače ga zgrabi in davi ter ga tako rani, da so zdravnik na pomoč poklicali. Tega kupca poznajo Dolenci

*) Dobro došlo — v pismih!

že zeló, poslali bi ga le še radi vam v Ljubljano, da bi ga videli tudi tam za „mušter“ tacih krčmarjev, kateri raje vinorejce pretepó, kakor da bi jim prodano vino plačali.

Iz Ljubljane. — S Turško-ruskega bojišča se je obrnila zadnje dni vsa pozornost naša v Budapešt, kamor je presv. cesar poklical ministre z Dunaja, da vzajemno z Ogerskimi ministri in pod njegovim predstvom dovršijo načrt nove Avstrijsko-ogerske pogodbe, ker je neki resna volja cesarjeva, da se ta važna nit, ki Avstrijo z Ogersko drži skupaj, ne zavleče dalje. O izidu teh konferenc ni do danes še nič znanega.

— (V seji mestnega odbora 26. oktobra) se je ponudba tukajšnje hranilnice, da hoče kupiti nekdanjo Novakovo, zdaj mestno hišo poleg kazine za 25.000 gold., sprejela s tem pogojem, da, ako prihodnji deželni zbor vsled §. 64. občinske postave mestni občini dovoli to kupčijo, hranilnica zadnji čas do konca prihodnjega leta prevzame to hišo proti temu, da podere njen sprednji del in se z novim zidanjem umakne nazaj; — po obširni razpravi se je dalje sklenilo, da podoba sv. Janeza, umetno delo slavnega Robbia, ki je nekdanj bila pri Črnuškem mostu, pa zdaj, kakor je odbornik Klun obžalovaje rekel, 13 let v kleti magistratni ležala, se postavi v cerkev sv. Florijana; da se to izvrši, dobí Šentjakovski župnik 100 gold.; — za mokaerje se poleg šolskega drevoreda napravijo pokrite sejmske prodajalnice, — kako? o tem ima mestni inženir načrt odboru predložiti. V eni prejšnjih sej je odbornik Regali interpeliral župana, ali bi ga ne bila volja zabraniti tisto nadležno zvonjenje po ulicah, s katerim se premog ljudem ponuja? Danes je odgovoril župan, da je premogovcem ukazano, da smejo še le po 8. uri po mestu zvoniti in pa ne s takim ropotom kakor dozdej. — Če bi mi oblast imeli, prepovedali bi sploh po mestih kuriti s premogom, ki osmradi hiše in ulice zdravju na škodo.

— (Iz seje dežel. odbora 27. oktobra.) V deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu je bil sprejet z deželno štipendijo Jož. Gregorič iz Novomesta. — Sekundarsko službo v deželni bolnišnici Ljubljanski je deželni odbor podelil doktorandu Ignaciju Jelovškemu. — Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrnil, da se Bogomir Erker v učiteljski službi na ljudski šoli v Srednji vasi v Kočevskem okraji definitivno potrdi.

— (Preskušnje učencev na podkovski in živinozdravniški šoli) so bile 24. dne t. m. končane, in bivši učenci so zapustili Ljubljano razen dveh (L. Avžnerja iz Štajarskega in J. Zurca iz Kranjskega), ki ju je volja zarad temeljitega izučanja še eno leto v šoli ostati in prihodnje leto se podvreči preskušnjam. A. Batič iz Goriškega, ki je bil izvanreden slušatelj, se je podal na Dunaj v višo živinozdravniško šolo, vsi drugi pa so se vrnili na svoj dom, — kovači, da po novi postavi na podlagi podkovske diplome, ki so jo dobili, začno samostojno kovaštvo, — nekovači pa, da iščejo v občini službe mesogleda in tam, kjer diplomiranih živinozdravnikov ni, so v potrebi živinozdravniški pomočniki. Pri preskušnjah iz živinozdravskih nauk sta se najbolj odlikovala Fr. Pečenko iz Ribenberka na Goriškem in pa Miha Knaflič iz Zagorja na Dolenskem. Dalje so iz živinozdravskih nauk preskušnjo dobro prestali: Fr. Polak iz Kolovrata na Dolenskem, Jan. Jamar iz Jesenic na Gorenkem, Jan. Markič iz Gorič na Gorenkem, Ben. Terfolia iz Proseka na Tržaškem, Jurij Juvan iz Stop na Gorenkem, — iz podkovstva so dobili diplomu, katera jim daje po-

stavno pravico začeti samostojno kovaštvo: M. Knaflič iz Zagorja na Dolenskem, Fr. Engelsberger iz Krškega na Dolenskem, Fr. Polak iz Kolovrata na Dolenskem, Jan. Jamar iz Jesenic na Gorenkem, Jan. Markič iz Gorič nad Kranjem. —

Prihodnje šolsko leto se, kakor je bilo v 41. listu „Novic“ razglašeno, začne v ponedeljek po vseh Svetih.

— (Iz „Matiče slovenske“.) Gosp. Kóke iz Dunaja poroča, da v malo dneh pošlje zemljevide, ki jih bode „Matica“ letos izdala, prav lično izdelane. — Životopis dr. E. Coste, spisal V. Urbas, s podobo je že tiskan. Tudi „Letopisa“ se tiskajo že zadnje pôle. Zeló obširni knjigi, katere vredništvo je prevzel Maticne predsednik dr. Jan. Bleiweis, obseg je: 1) Franc Palacky, životopis, spisal prof. Šuklje, 2) N. M. Karamzin, ruski historijograf, spisal prof. Steklasa, 3) Slovenski elementi v venetščini, spisal D. Terstenjak, 4) Izgledi slovenskega jezika na Ogrskem, razglašá prof. M. Valjavec, 5) O starem rimskem malikovanji, spisal Fr. L. Črnogorski, 6) Praznik pravoslavnosti, obraz iz Rusije, česki spisal K. Havliček, poslovenil Fr. H. 7) Pisma Jarnikova Stanku Vrazu, 8) Listi, katere je Fr. Prešern pisal Vrazu, 9) Cigani na Črnej gori, po pismu dr. B. Bogišića s Cetinj poslovenil Fr. H., 10) Družinski život v Jugoslovanskej, kulturno-historišk obraz, po dr. B. Bogišići priredil Lav. Gorenjec, Podgoričan, 11) Verske razmere v Bosni in Hercegovini, po raznih virih spisal Fr. H., 12) Ain neues lied von den kraynerischen bauern, s ponatisom te pesmi natanko po originalu; poroča dr. J. Bleiweis, 13) V gozdu, poslovenila Lujiza Pesjakova, 14) Iznenadno poznanstvo z imenitnim možem; spisal J. Navratil, 15) Iz 1. dela (Paklo) Dante Alighieriove „Divina commedia“ (Nebeške komedije) 1., 2., 3., 4. in 34. pesem; po originalu poslovenil Jovan Koseski, s predgovorom dr. Jan. Bleiweisa, 16) Valvazor z ozirom na Slovanstvo. Studija, spisal P. pl. Radics. 17) Bibliografija slovenska za leto 1877., sestavil J. Tomšič. Temu podučno zabavnemu delu so dodana poročila o delovanji Maticnega odbora in pa imenik družbenikov. Če je kak gosp. društvenik premenil od lani svoje bivališče, naj to nemudoma Matici naznani, da prememba pride še v tisek. Še posebno pa se prosijo gosp. poverjeniki, ki niso še dotičnih pôle sem poslali, da jih blagovolijo prav gotovo poslati o 14 dneh.

— O gosp. Martinu Hotschewarju „dem grossen Schul- und Kunstfreund“, kateremu so šli pevci filharmoničnega društva v Krško unidan čestitat in katerega je to društvo tudi zeló nakadilo v zadnjem svojem občnem zboru, se pripoveduje, da je obljubil filharmoničnemu društvu zdatne denarne pomoči dati za stavbo lastne hiše. Čudao, da ima ta mož zmirom denarja za druge reči, le zato pa ga nima, da bi deželi poplačal dolgove, ki presežajo že 100.000 gold.!!

— „Brenceljna“ 4. in 5. list dela poleg mnogotere druge zabavne, sem ter tje jako pikautne tvarine posebno senzacijo z izvrstno sliko „Ruskega sv. Jurija“, ki pod konjem ležečega zmaja Turka s kopjem usmrtuje.

— (Čitalnica) prične svoje zimske zabave z besedo v nedeljo 11. dne novembra.

— (Slovensko gledišče) se prične o vseh Svetih z žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Če že leta in leta nemška gledališča godejo ta večer to igro, zakaj bi je slovensko gledišče ne? — Na lože ali sedeže abonira se v Staretovi hiši v 1. nadstropji na Marije-Terezijini cesti.

— („Sokolci“) po večletni lepi navadi pojó na vseh svetnikov dan popoldne po 3. uri nadgrobnico pri sv. Krištofu počivajočim udom.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Finančni minister je zbornici poslancev uni dan v obravnavo predložil državni proračun za leto 1878., ki kaže, da bodo izdatki za to leto znašali 424 mil. in 347.649 gold., — dohodki pa 404 milijone in 114.000 gld., da po tem takem se kaže še primanjka (deficit) z 20 milijoni in 232.869 goldinarjev. Kakor sama „Deutsche Ztg.“ piše, je zbornica „kühl bis an's Herz“ poslušala ministra govor, s katerim je opravičeval veliki novi deficit. Pač ni čuda, da berilo takega proračuna dela kakor mrzla voda, s katero človeka poliješ. Proračun za leto 1878. je v stroških po takem skoro za 99 milijonov gold. viši kakor je pod Hohenwartom bil leta 1871. Leta 1872. ni bilo nobene primanjkeve, l. 1873. in 1874. je čez vse stroške v državni blagajnici še ostalo 5 milijonov in 776 gold. Leta 1875 pa je primanjka znašala že 25 milij. in 876 gld., l. 1876. celó že 48 milij. in 463 gold., letos pa znaša 37 milijonov in 452 gold., skupaj tedaj 111 milijonov in 791 gold. Če se od teh odšteje presežek iz leta 1873. in 1874. s 5 milijoni in 776 gold., se po takem od 1872. do 1877. leta kaže s 106 milijoni in 15 gold. — To je maslo sedanje liberalne ère, — tiste ère, ki so jej dali ime „volkswirthschaftlicher Aufschwung“.

— Tisti Nachtnebel, ki je italijanski vladi izdal napravo Uhatiusovih topov, je obsojen na 4 leta, njegov pomagač Zoller pa na 2 leti težke ječe.

Iz Dunaja 28. okt. (V spomin Jerneju Kopitarju) napravi tukajšnje akademično društvo „Slovenija“ 31. oktobra zvečer ob 8. uri komers v dvorani Krischkeovi s sledečim programom: 1) Pozdrav, govori predsednik „Slovenije“ g. Fr. X. Stajer. 2) Dav. Jenko: „Vidov dan“, zbor. 3) A. Nedved: „Želje“, solo s spremljevanjem glasovira; poje Lipski operni pevec g. Ed. Kraschowitz. 4) „O Jerneji Kopitarji“, govori g. Ant. Terstenjak. 5. a) A. Hajdrih: „Mladini“, zbor; b) K. Mašek: „Lahko noč“, čveterospev. 6. Boris Miran: „Raja“, „Na meji“, deklamuje g. A. Laharnar. 7. C. Umlauft: a) „Ich denke Dein“, pesem; b) „Abendfeier“, reverija, igrata na citre gospoda R. Lah in J. Siherl. 8. A. Nedved: „Beseda sladka domovina“, zbor. 9. „Venček slovanskih narodnih pesmi“, igra na okarino gosp. V. Krušič. 10. Fischer: „V globoki kleti“, bas solo, s spremljevanjem glasovira, poje Lipski operni pevec gosp. Ed. Kraschowitz. 11. Lisinski: „Gradič bjeli“, osmospev. 12. „Pridi Goren'c“, zbor s spremljevanjem trobk. 13. Tovačovsky: „Venec narodnih pesmi“, zbor. — Pevovodja: gosp. V. Kosovel.

Iz Budapešta. — Krvava sodnija je 2 leti v zaporu mučenega Miletića na podlagi 7. članka postave od leta 1715 krivega spoznala velikega izdajavstva, vse druge zatožence pa za nekrive. Ta razsodba s celo preiskavo vred kaže svetu prav očitno — Magjarsko justico, katere cilj in konec ni drug kot ta, da prvaka Srbskega naroda zaprtega drži za čas Turškega boja.

Iz Galicije. — Dr. Smolka se je odpovedal državnem poslanstvu, in tudi dr. Čerkavski se misli odpovedati. Se jima li ne ljubi dalje sedeti v zboru, ki ne dela Poljakom prav, kakor Poljaki niso nam všeč?

Iz Rusije. — Veliki rodoljub Ivan Aksakov je imel 8. dne t. m. v skupščini Moskovskega slavenskega odbora velevažen govor zoper postopanje oficijalne Rusije o sedanji Turški vojski. Ker gre ta znameniti govor po slovanskih časnikih, naj tudi „Novice“ par vrstic priobčijo svojim bralcem. Med drugim Aksakov pravi: „kdo je kriv, da se je Rusija tako kasno obožila? kdo je krepčal sovražnike njene in ojačil njihovo odločnost? kdo je izprva slabil Rusko moč in odrešitost upravljajočih vragov? kdo drug kot diplomacija, ta prava podoba brezznačajnosti, ki se ne briga za narodni blagor!“ Končal pa je Aksakov svoj govor s temi-le besedami: „Rusija mora zmagati, če bi se jej cela Evropa nasproti postavila! Car nam daje poročstvo. On je čuvar in zastopnik naše narodne časti. Ko bi se Rusija zdaj umaknila, kapitulirali bi, žrtvovali naše brate mučence, izdali bi svoje zgodovinsko poslanstvo in pričeli bi začetek svoje politične smrti. Zato naprej do zadnje zmage!“ S temi besedami je Aksakov res izrazil misli celega naroda Ruskega.

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Zadnje dni pribajajo čeravno ne goste, vendar vedno vesele novice. Dne 28. t. m. je general Gurko vnovič naklepal Turke pri Telišu in vjel poveljnika Ismail-Šakir-pašo s 7 tabori in 3 topovi. Ruska zguba ni velika, pač pa Turška. Gurko je potem zasedel ta jako važni stan, ki zapira cesto proti Sofiji. To je za Turško posadko v Plevnu, ki znaša okoli 40.000 mož, jako slabo, kajti sami Turki pripoznavajo, da, če se jim ne posreči pregnati Rusov iz Teliša, je Pleven z vso posadko vred pogubljen. — Ob Plevni ni bilo drugih bojev, le Rumunci so napadali šanco Plevnico, pa so se morali umakniti presilnemu streljanju iz pušek. Rusi menda zdaj čakajo, da se bo trdnjava podala, kar se mora kmalu zgoditi, če Gurko ostane na svojem mestu, ker v Plevnu primanjkuje že živeža. Morda bodo pa vendar še poskusili z naskokom, ko bo vse pripravljeno tako, da ne more spodleteti.

Še slabše, kakor v Bolgariji, se godi Turkom v Aziji. Posadka trdnjave Kars, katero so Rusi hudo prijeli, se pogaja zarad podaje, general Trgukasev je podil Ismail-pašo do Karakilise, general Heiman pa je prekoračil goro Šaganli in nastavil se Turkom proti Erzerumu bežečim za hrbet. Tedaj se tudi Erzerum ne bo mogel dolgo braniti.

Kakor vselej, kedar se je Turkom slaba godila, so tudi zdaj njihovi prijatelji po Evropi sprožili posredovanje miru. Al ta iskra se ne prime nikjer, Rusija noče miru, dokaz temu to, da se bo decembra meseca nabralo zopet 220.000 vojakov, to je 40 odstotkov več kakor navadno. Iz tega je videti, da ima Rusija vojakov še več ko preveč in tudi denarja jej ne manjka.

V Bosniji se je že ustanovila začasna vlada. Bosnijake je še zmiraj trdna volja, braniti se do zadnje kapljice krvi.

Žitna cena

v Ljubljani 24. oktobra 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 75. — banaška 11 fl. 24. — turšice 6 fl. 40. soršice 6 fl. 40. — rži 5 fl. 36. — ječmena 5 fl. 36. — prosa 5 fl. 36. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 25. — Krompir 3 fl. 4 kr. 100 kilogramov.